



DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 14 marca 2023 r.

Poz. 3285

UCHWAŁA NR XXXI/297/23 RADY GMINY CZARNIA

z dnia 8 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Osłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów” na lata 2023-2025 w Gminie Czarnia

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 40) oraz art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127, 2140, 2754, z 2023 r. poz. 185), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na lata 2023-2025 w Gminie Czarnia w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czarnia i Dyrektorowi Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Szczepan Kurzyński

Załącznik do uchwały Nr XXXI/297/23
Rady Gminy Czarnia z dnia 08.03.2023 r.

**GMINNY PROGRAM OSŁONOWY
„KORPUS WSPARCIA SENIORÓW”
na lata 2023-2025
W
Gminie Czarnia**

Realizator



Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Diagnoza.....	3
3. Cele i wskaźniki Programu.	5
4. Podmioty realizujące program osłonowy.	6
5. Zakres rzeczowy i podmiotowy realizacji Programu.	6
6. Monitoring i Ewaluacja.....	9

1. Wstęp

Gminny Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na lata 2023-2025 w Gminie Czarnia, zwany dalej „programem”, jest odpowiedzią na wyzwania, jakie stawiają przed Gminą zachodzące procesy demograficzne, oraz jest elementem lokalnej polityki społecznej w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Poprzez nawiązanie współpracy pomiędzy Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia a wolontariuszami oraz poprzez tworzenie partnerstw lokalnych program ma na celu zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania seniorów w ich miejscu zamieszkania.

Program będzie realizowany przy wsparciu finansowym ze środków pochodzących z dotacji celowej budżetu państwa w zakresie realizacji przez gminę zadania własnego, określonego w art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127, 2140, 2754, z 2023 r. poz. 185) tj. podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych. Realizacja zadań odbywać się będzie także w oparciu o środki własne, środki Europejskiego Funduszu Społecznego, budżetu państwa, funduszy celowych. W przypadku pojawienia się możliwości, będą czynione starania o pozyskanie środków z innych źródeł.

2. Diagnoza.

W 2018 r. został opracowany dokument pt. Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2018 r. Dokument przewiduje realizację szeregu działań wobec ogółu osób starszych w ramach następujących obszarów:

1. Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie.
2. Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej.
3. Tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej.
4. Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.
5. Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałanie przemocy i zaniedbaniom wobec osób starszych.
6. Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej.
7. Działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).
8. Zmniejszanie skali zależności od innych poprzez ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych.

9. Zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgnacyjnych dostosowanych do potrzeb niesamodzielnych osób starszych.
10. Sieć usług środowiskowych i instytucjonalnych udzielanych niesamodzielnym osobom starszym.
11. System wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnych osób starszych przez instytucje publiczne.

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej rekomenduje między innymi szereg działań do podjęcia przez samorządy wobec polityki senioralnej. Są to m.in.:

1. Wzmocnienie inicjatyw na rzecz osób starszych w zakresie zwiększania ich samodzielności i przeciwdziałania zagrożeniu marginalizacją społeczną poprzez działania edukacyjne, promocyjne oraz system ulg i dopłat dla seniorów, uwzględniające doświadczenia samorządów z okresu występowania pandemii COVID-19.
2. Wdrażanie idei deinstytucjonalizacji, poprzez organizowanie usług społecznych w tym opiekuńczych dla osób ciężko i długotrwanie chorych, osób starszych, niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania z wykorzystaniem infrastruktury domów pomocy społecznej i dziennych ośrodków wsparcia.
3. Tworzenie dziennych domów pomocy, środowiskowych domów samopomocy, mieszkań chronionych dla osób niesamodzielnych (starszych, niepełnosprawnych, chorych psychicznie) przy wykorzystaniu środków unijnych z nowej perspektywy na lata 2021-2027.
4. Uruchomienie procesu wsparcia psychologicznego dla osób starszych, chorych psychicznie, niepełnosprawnych, ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym, w środowisku lokalnym, które zminimalizują zjawiska izolacji i osamotnienia, wywołane długotrwałym przebywaniem w odosobnieniu w wyniku wystąpienia pandemii COVID-19, które umożliwią poprawę ich poczucia bezpieczeństwa i kondycji psychicznej.
5. Kontynuacja możliwości partycypacji osób starszych w życiu społecznym poprzez dalszy rozwój rad seniorów, klubów seniora, uniwersytetów trzeciego wieku.
6. Wprowadzanie nowych dziennych form pomocy dla osób doświadczających chorób otępiennych w szczególności choroby Alzheimera w pierwszym stadium jej rozwoju.
7. Możliwość wykorzystania narzędzi teleinformatycznych (teleopieka, telemedycyna) w rozwoju usług społecznych w środowisku lokalnym, a także przy wsparciu z budżetu państwa specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Z dokumentu „Diagnoza potrzeb i potencjału Gminy Czarnia na lata 2021-2025” przeprowadzonej w marcu 2021 r. wynika, że w gminie nastąpiły zmiany w strukturze mieszkańców według grup ekonomicznych, m. in. liczba osób w wieku poprodukcyjnym po wzroście w latach 2016-2018 powróciła do poziomu z 2015 roku, w którym zanotowano 388 osób natomiast w 2019 -386 osób. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami

starszymi nie jest stosunkowo wysoki, jednak należy się spodziewać jego wzrostu w najbliższych latach, z uwagi na zmniejszającą się sukcesywnie liczbę urodzeń oraz wysoką liczbę osób w wieku produkcyjnym. Problemem Gminy Czarnia jest także odpływ mieszkańców. Jednym z powodów takiego stanu rzeczy może być większa możliwość uzyskania zatrudnienia w większych miastach oraz za granicą. Młodzi ludzie wyjeżdżają pozostawiając rodziców w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Diagnoza także wskazuje, że najbardziej zagrożonymi wykluczeniem społecznym grupami społecznymi są: rodziny i osoby o niskim statusie materialnym, osoby starsze i samotne a także rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień. W dniach 03.01.2023 r. -05.01.2023 r. Organizator Społeczności Lokalnej CUS przeprowadził diagnozę potrzeb na podstawie rozmów z seniorami o potrzebie wsparcia w ramach nowego Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. Do zakończenia terminu badania zgłosiło się 19 osób, które chciałyby skorzystać z pomocy wolontariuszy w ramach m.in. dowozu gorącego posiłku, zawiezienia do lekarza, bądź zakupu opaski bezpieczeństwa.

3. Cele i wskaźniki Programu.

Cel 1	
Wyrównywanie szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów w gminie Czarnia	
1.	Koordinacja działań różnych instytucji i organizacji lokalnych świadczących usługi i pomoc na rzecz ludzi starszych
2.	Dostęp do usług teleopieki, „opieki na odległość”
3.	Rozwój poradnictwa i wsparcia dla seniorów w celu intensyfikacji usług i poniesienia poziomu i efektywności świadczeń
4.	Prowadzenie działań promocyjnych w celu zwiększenia liczby uczestników Klubów Senior+
5.	Rozwój Gminnego Klubu Wolontariusza

Cel 2	
Organizacja działań w ramach profilaktyki zdrowia i ochrony	
1.	Realizacja programów i projektów dotyczących ochrony zdrowia i profilaktyki
2.	Pomoc w dostępności do dobrej jakości usług medycznych w tym rehabilitacyjnych dla seniorów
3.	Poprawa dostępności informacji dla seniorów.
4.	Zaangażowanie mieszkańców oraz lokalnych mediów w kreowaniu pozytywnych postaw wobec osób starszych, zwalczanie negatywnych stereotypów.

Cel 3	
Aktywizacja społeczna seniorów	
1.	Inicjowanie przedsięwzięć w ramach działań łączących pokolenia
2.	Rozwój form opieki nad seniorami w ramach tworzenia Rodzinnych Domów Opieki
3.	Zwiększenie aktywności seniorów poprzez realizowanie usług społecznych
4.	Rozwój działalności Gminnej Rady Seniorów.

W ramach realizacji ww. celów określa się następujące wskaźniki:

- liczba seniorów, którzy będą przystępować do programów;
- liczba seniorów biorących udział w formach aktywizacji i integracji;
- liczba działań realizowanych na rzecz seniorów;
- liczba osób zaangażowanych w pomoc seniorom.

4. Podmioty realizujące program osłonowy.

Program osłonowy realizuje Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia jako samorządowa jednostka pomocy społecznej we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi a także wolontariuszami tworząc lokalne partnerstwa, jak również poprzez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie gminy Czarnia oraz poprawę poczucia bezpieczeństwa, a także możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. "opieki na odległość".

Nadzór nad programem osłonowym prowadzi Wójt Gminy Czarnia.

5. Zakres rzeczowy i podmiotowy realizacji Programu.

Usługa wsparcia, świadczona w ramach programu, będzie obejmować swoim zakresem wsparcie społeczne, wsparcie psychologiczne, ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz wsparcie w czynnościach dnia codziennego. Partnerstwo lokalne, o którym mowa w programie, polega na podejmowaniu współpracy przez lokalne podmioty na rzecz danego środowiska społecznego. Dzięki partnerstwu lokalnemu łatwiej wypracowywać narzędzia, za pomocą których można wprowadzać innowacyjne

rozwiązania problemów i zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. Współdziałanie różnych podmiotów pozwala na obiektywne spojrzenie na obszary problemowe występujące w danej gminie, a co za tym idzie, pozwala to na wzajemne uzupełnianie się w zakresie działań oraz tworzenie uniwersalnej oferty dla poszczególnych środowisk lokalnych.

Program wykorzysta również pojawiające się wciąż nowe technologie, w tym m.in. dostęp do nowych narzędzi wspomagających opiekę nad seniorami. Obecne rozwiązania dają możliwość m.in. monitorowania samopoczucia osób starszych przez ich bliskich, nawet jeśli przebywają oni w odległym miejscu. Rozwiązania te pozwalają osobom starszym czuć się bezpieczniej oraz być bardziej samodzielnymi, a w razie potrzeby szybko powiadomić bliską osobę czy też służby ratunkowe o kryzysowej sytuacji, w jakiej się znaleźli.

Realizacja programu obejmuje swoim zakresem działania w ramach Programu ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Korpus Wsparcia Seniorów” podzielonego na dwa moduły:

MODUŁ I - angażujący do jego realizacji wolontariuszy świadczących codzienną pomoc osobom potrzebującym wsparcia.

Adresatami Modułu I są seniorzy w wieku 65 lat i więcej z terenu gminy Czarnia, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

W realizację Modułu I zaangażowani zostaną wolontariusze, poprzez codzienne świadczenie pomocy osobom potrzebującym wsparcia.

Opis usługi wsparcia:

1. Wsparcie społeczne: uruchomienie wolontariatu w zakresie wspólnego spędzania czasu z seniorami, w szczególności samotnie zamieszkującymi (np. spacery, rozmowy, wspólne sporządzanie posiłków, zakupów, pomoc seniorom przebywającym na kwarantannie itp.)
2. Ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej poprzez: wsparcie/pomoc w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora lub pomoc w dowiezieniu seniora na wizytę lekarską, w tym również asystowanie podczas wizyty, pomoc w zorganizowaniu transportu na szczepienia, pomoc w załatwieniu prostych spraw urzędowych, w zależności od możliwości osoby udzielającej wsparcia, i w razie konieczności – gdy obecność seniora jest niezbędna do załatwienia sprawy – pomoc w dowiezieniu seniora do urzędu.
3. Wsparcie psychologiczne: informowanie o dostępie do ogólnopolskich „telefonów zaufania” dla seniorów, w przypadku stwierdzenia zaistnienia potrzeby objęcia wsparciem z zakresu pomocy społecznej, np. w postaci specjalistycznego poradnictwa – w szczególności psychologicznego czy specjalistycznych usług opiekuńczych – osoba udzielająca wsparcia pomaga seniorowi dokonać czynności umożliwiających otrzymanie niezbędnego wsparcia, w szczególności za zgodą seniora powiadamia Centrum Usług Społecznych.
4. Wsparcie w czynnościach dnia codziennego: pomoc/towarzyszenie na spacerze, w wyprowadzeniu psa itp., pomoc w sprawach związanych z utrzymaniem porządku

w domu, w tym zapewnienie pomocy w miarę możliwości i zakresu wiedzy wolontariusza, pomoc w dostarczeniu produktów żywnościowych w ramach współpracy z Caritas Archidiecezji Łomżyńskiej, dostarczanie seniorom zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej (koszt zakupionych produktów pokrywa senior), zakup oraz dostarczanie ciepłych posiłków (koszty zakupu posiłku pokrywa senior), o ile usługa tego rodzaju nie jest już finansowana z innych źródeł,

5. wsparcie seniorów objętych programem w formie okolicznościowych (świętecznych) paczek z artykułami żywnościowymi i higienicznymi, pomoc/towarzyszenie w zakresie załatwienia spraw urzędowych czy przy realizacji recept, pomoc świadczona przez osoby mieszkające w najbliższym sąsiedztwie seniora.

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach Modułu I będą wydatki związane z organizacją wolontariatu w tym zwrot kosztów paliwa dla wolontariusza korzystającego z prywatnego samochodu przy realizacji zadań w ramach programu, ubezpieczenie NNW, przyznanie dodatkowej gratyfikacji finansowej, zgodnie z przyjętym w centrum regulaminem wynagradzania pracowników bezpośrednio wykonujących zadanie w terenie w tym rozeznających potrzeby seniorów w tym zakresie jak również zajmujących się organizacją i koordynacją pracy wolontariuszy, działania promocyjno-informacyjne w tym koszty druku plakatów i ulotek oraz identyfikatory dla osób realizujących program w terenie.

MODUŁ II - mający na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Dzięki realizacji programu świadczone seniorom wsparcie oraz działania podejmowane w tym zakresie przez Centrum Usług Społecznych oraz wolontariuszy będą przebiegały sprawniej, a seniorzy uzyskają pomoc m.in. w czynnościach dnia codziennego.

„Opieka na odległość” jest nowoczesną formą sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. To idealne rozwiązanie, szczególnie dla osób samotnych, zarówno tych, które nie potrzebują usług całodobowych i nie korzystają na co dzień z usług opiekuńczych czy specjalistycznych usług opiekuńczych, jak i tych objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, u których nieprzewidywalność zmiany stanu zdrowia uzasadnia stałe monitorowanie w celu jak najszybszej reakcji, powiadomienia właściwych służb i udzielenia możliwie najszybciej pomocy, w tym pomocy medycznej, w ramach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Rozwój współczesnego systemu opieki nad osobami starszymi prowadzi do rozwoju nowoczesnych technologii w tym obszarze. „Opieka na odległość” gwarantuje szeroko pojęty system bieżącego monitorowania stanu seniora w miejscu jego zamieszkania oraz pozwala na natychmiastową reakcję w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia seniora – zarówno spowodowanego problemami w zachowaniu funkcji życiowych, jak również w sytuacji wystąpienia incydentów w miejscu zamieszkania.

W ramach programu seniorom w wieku 65 lat i więcej z terenu gminy Czarnia zostanie zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa” wyposażonych w co najmniej trzy z następujących funkcji:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- czujnik zdjęcia opaski,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja),
- funkcje umożliwiające monitorowanie czasu realizowanej opieki przez osoby świadczące usługi opiekuńcze lub pomoc sąsiedzką.

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach MODUŁU II będą koszty niezbędne do prawidłowej realizacji zadania, w szczególności: – zakup urządzeń do świadczenia usługi „opieki na odległość” przy użyciu tzw. „opasek bezpieczeństwa”, a także organizacją, koordynacją i realizacją usługi wsparcia, która mieści się w zakresie przedmiotowym programu.

6. Monitoring i Ewaluacja

Za wdrożenie Gminnego Programu Osłonowego Korpus Wsparcia Seniorów odpowiedzialne jest Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia, realizator zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej i założeń lokalnej polityki społecznej. CUS na bieżąco monitoruje sytuację osób starszych, podopiecznych Centrum i posiada aktualną wiedzę dotyczącą potrzeb, oczekiwań i satysfakcji ze świadczonych usług. W ramach podsumowania realizacji celów zakłada się badanie reprezentacji grupy osób starszych pod kątem aktywności, znajomości ofert, subiektywnej oceny własnej sytuacji po zakończeniu programu. Przewidziane jest wprowadzenie systemu monitoringu jakości usług, zbierania uwag i postulatów w istotne znaczenie do oceny funkcjonowania systemu będzie miała aktywność seniorów w życiu społeczności lokalnej: działania w wolontariacie, korzystanie z imprez integracyjnych, kulturalnych, wzrost zainteresowania edukacją – uczestnictwo w Klubach Senior +, udział w zajęciach aktywizacji ruchowej, rehabilitacyjnej, rekreacyjnej oraz aktywność w poszukiwaniu nowych form zaangażowania seniorów w życie publiczne i społeczne Gminy Czarnia. Ocena realizacji Programu zostanie zawarta w rocznym sprawozdaniu Centrum Usług Społecznych.